Ч. 37 (12.693). Львів, четвер 19. лютого 1931. Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Вартість „урядових“ меншин.

Італійський голос про національне представництво і непольських „бебеків“ у варшавському соймі.

Рим, 12. лютого 1931.

Міляиська газета „Корієре делля Сера“ помістила в останніх днях грудня минулого року статтю свого данціґського кореспондента, п. Г. Рег. (криптонім) присвячену меншинам в Польщі.

Ця стаття, як пише він тепер у новій статті (з 9. лютого 1931 р.) „викликала з ріжних джерел і в ріжний спосіб, а саме з джерела польського і джерела українського (від Вашого кореспондента, Е. О.) дві ріжні реакції“. „Сей факт, зазначує п. Г. Рег, лише доказує, наскільки проблема меншин гостра й актуальна, і як важко зорієнтуватися в часто цілком протилежних поглядах“. Проте в дальшому тексті, автор полемізує виключно зі своїми польськими опонентами, нібя визнавши всі виводи українського опонента за правдиві.

Перше питання, якого він торкається, це питання статистичне. У своїй попередній кореспонденції автор спирався, як сам зазначує, виключно на польських офіціяльних і напів-офіціяльних виданнях. І всеж, зустрів гострі закиди саме від поляків. І хоча у своїх статистичних обрахунках він намагався дати мінімальні цифри, що „дуже легко й широко могли бути побільшені“, даючи наприклад для української меншини сильно зменшену цифру 5 міліонів, всеж для польської пропаґанди за кордоном і ці цифри видалися перебільшеними. Польська пропаґанда не признає, нпр. можливим окреслювати українців у Польщі на більше як 3, 898.000 душ. Ясно, що на італійця, який, як здається щиро шукав „золотої середини“, ці надмірні претенсії роблять неприємне враження, і він зазначає: „Ця цифра суперечить навіть офіціяльним польським джерелам; напр. у статті, видрукованій в журналі „Справи Народовосьцьове“ (за жовтень 1929 р. с. 117), що його видає Інститут Національних Дослідів, якого близьке відношення до міністерства зак. справ у Варшаві всім відоме, п. А. Крисинський, якого ніяк не можна запідозрити в українських симпатіях, рахує українців (до 1. січня 1928 р.) на 4,865.000. Якщож прийняти на увагу природний приріст українського плодючого населення, що його польський автор визначає на 80 тисяч, то виходить, що самі польські цифри переходять вже (на 1930 р.) за 5 міліонів“.

Далі автор полемізує зі своїм польським опонентом (який є, згідно з моїми відомостями, радником польського посольства в Римі) про кількість жидів та білорусів в Польщі.

Але ми над цим не будемо спинятися, реєструючи лише те, що відноситься безпосередньо до українського населення. І тут дійдемо до одної делікатної справи, далеко важливішої, ніж ті статистичні виказки, а саме до вияснення ролі, що її мали би відогравати в очах західньо-европейського світу ті волинські українці, що ввійшли до сойму на польській листі. Ось що пише італійський автор статті „Корієре делля Сера“:

„Моя попередня стаття — читаємо там — не мала на увазі трактувати проблему в політичній площині, я хотів лише дати читачам „Корієре делля Сера“ синтетичний огляд того стану, в якому находиться тепер молода польська республика. Тим більше мене здивувало, що з одного авторитетного польського джерела мені закинули, нібн я не подав точної кількости послів, що їх ріжні меншини післали до сойму при виборах 16. листопада, при чому з одного боку кількість цих послів штучно збільшується, а з другого боку не звертається ніякої уваги на ті численні протести, що їх викликали серед меншин методи урядової виборчої боротьби. В дійсности національна меншина може відогравати ролю болючого місця в державі лише постільки, поскільки вона находиться в противенстві з розвитком і пануванням державної більшости. Якщож частина меншини переходить в лави більшости, цей успіх може бути — очевидно джерелом вдоволення для уряду, але певне не може служити матеріялом для статті про самі меншини. Повертаючись-же до цифр обраних послів, мушу сказати, що ці мої цифри були взяті з офіціяльних варшавських щоденників „Ґазета Польска“ і „Курієр Поранни“. Ніяка столична ґазета, наскільки мені відомо, не наводила — з цілком зрозумілих причин — тих цифр, що подає мені мій опонент, себто: українців на листі меншин 21, на листі урядовій 8; жидів на листі меншин 7, на листі урядовій 3; білорусів на листі меншин 1, на листі урядовій 1; росіян на листі урядовій 1; чехів (кольоністи на Волині) на урядовій листі 1; німців на листі меншин 5“.

„Отже, як легко зауважити, мій опонент щодо цифр послів, вибраних на листах меншин, додає ще послів української, жидівської та білоруської національности, що находилися на урядовій листі. Це тому, щоби виказати з одного боку, що меншини мають більшу чисельну силу в соймі (ніж є на ділі), а з другого боку, що вже ніби відбувається процес травлення чи асиміляції цих національних меншин. Моя попередня стаття мала на увазі студії над меншинами, наскільки вони находяться в опозиції до польської нації, і тому саме не бачу, яким робом тих вісім українських послів, три жидівські і один білорус зможуть працювати для охорони своєї національности, якщо вони будуть примушені, з огляду на характер своїх мандатів, завжди голосувати за урядом, навіть тоді, коли буде мова про закони, скермовані проти самих меншин“.

„Досвід навчає, що в якійнебудь державі маси національних меншин є завжди опозиційні до уряду, за вимком лише тих випадків, коли дехто сам іде на асиміляцію, що її — в більшій чи меншій мірі — пробують перевести всі уряди. Колиб було інакше, то Антанта не внесла би в мирові договори деяких пактів про охорону меншин, які мають — через Лігу Націй — обовязуючу силу. І лише тоді, коли Польща відмовиться від цих пактів, вона зможе отверто говорити про насильну, мирну, чи якунебудь асиміляцію. Але наскільки відомо, Польща не належить до тих держав в Европі, які змагалиб до перегляду мирових договорів“.

Вважаємо цю статтю дуже характеристичною для того зацікавлення національними меншинами в Польщі, яке тепер видно в цілій Европі.

Евг. Онацький.

Ще про церковний собор.

(Допис з Волині.)

I.

Життя є життям і люди — людьми. Можливо, що поодинокі особи звязували з питанням церковного собору ріжні стремління і цілі; можливо, що бажання цього собору випливали в них з ріжних особистих джерел, що мають мало спільного з питаннями загального добра.

Але хіба це може бути підставою до страху перед собором? А зволікання справи скликання цього найвищого орґану церкви, який, як усі це визнають і переконані в цьому, один лише може унормувати життя церкви на північно-західніх землях, віруючі пояснюють нічим іншим, як деяким страхом вищих церковних достойників перед збірним тілом церкви.

Це загальний голос православних віруючих без ріжниці національностей, голос, який доводиться чути на кожному кроці: в пресі, в розмовах з низовим духовенством, серед віруючої інтеліґенції та в нетрах селянських мас.

Підставно чи безпідставно — це інша річ,— але в масах членів церкви мимоволі зроджується питання: „Чому власне вища церковна влада боїться зустрітися віч-на-віч з церковною громадою, на чолі якої стоїть, якою кермує, майном якої розпоряджається, духові потреби якої тримає в своїх руках і від імени якої промовляє?“

Цьому питанню не можна дивуватися й не можна ним ображатися. Воно цілковито природне. Таке саме питання раз-ураз виникає в кожній зорганізованій ґрупі людей, де провід виминає зустрічі з її членами, зволікає з загальними зборами, які є вищим орґаном управління.

Щоби зрозуміти це порівнання, треба знати традиції і устрій православної церкви: підставою управління церквою є не сама єпископська влада, а колективна воля, думка й віра всього церковного тіла; згідно з віруванням православних можуть помилятися окремі віруючі, ереї, навіть єпископи, але собор не може помилятися, не може зробити чогось такого, що булоб не на користь церкви. Думати інакше — значить думати не по православному.

І знову повстає мимовільне питання в масі віруючих: невжеж вища церковна влада думає інакше? — невжеж вона сумнівається в тому, в чому невільно православному сумніватися?

Власне ці сумніви й ці слизькі питання, які виринають у масах віруючих на адресу вищої церковної влади, є тими хробаками, що підточують на наших землях саму церковну будівлю, спричинюють невіря й безбожність та відпадання поодиноких членів і цілих сіл у сектанство. Не голодні проповідники, що хапаються за сектанство задля шматка хліба, збільшують ряди сектантів, а зневіра й розпач серед самих членів церкви.

Про це знають усі, що мають очі на те щоби бачити, й вуха, щоби чути, що робиться й говориться в масах. Очевидно, місцеві „очі“ й „вуха“ вищої церковної влади або самі не здібні нічого бачити й чути або, бачучи й чуючи це, неправильно інформують вищу церковну владу про хоробливий, дуже небезпечний стан церковної громади, в якої в наслідок цеї внутрішньої недуги раз-ураз відпадають поодинокі члени тіла.

Загальне переконання таке, що це друге припущення цілком відповідає дійсности. Вища церковна влада відірвана від мас, а повітові протоєреї і консисторські чинники в власних інтересах і ради збереження хочаб ще на деякий час можливости вільно плавати у мутній церковній воді, все показують своїй зверхній владі в кривому зеркалі.

Мусимо категорично ствердити, що всі порядні, чесні й правдиві пастирі на місцях прагнуть собору, бачучи в ньому єдиний лік на той маразм, що опановує церковним тілом. І лише ті, що бояться денного світла, в якому може розкритися їхнє власне життя, тремтять перед скликанням вищого церковного органу і вживають усіх заходів до загальмовання його.

А до них в першій черзі належать ті, що під цей час тримають церкву в своїх руках, зручно змушуючи вищу церковну владу думати їхніми думками й робити те, що їм бажано. До них знов-таки в першій черзі належать консисторські удільні князі, повітові й інші впливові протоєреї.

І треба підкреслити, що все це люди російського „душка“, яким так добре за цей „душок“ живеться на наших землях.

II

Взагалі про деморалізацію низового духовенства вже голосно починають говорити самі священики. Приклади невідповідного життя, затрачування не тільки гідности священицької, але й просто людської, низького підлизництва ізза шкурних інтересів, занепаду ідейности, обниження інтелектуального рівня, негідної заполадливости перед кожним, з боку якого можна чекати якої-небудь дрібної прикрости, все глибше відламування від мас і т. д., — ці приклади все зростають. Зрештою, вищій церковній владі відомі вони з тих скарг парохіян, що безперерви ллються до епархіяльних і митрополитальної канцелярії з домаганням зібрати невідповідного священика.

Зі зрозумілих міркувань не хочу подавати тут дуже численних фактів, які маю в руках.

Але не можна не зазначити, що обниження морального, інтелектуального й громадського рівня духовенства є одною з головних причин ширення сектанства й інших новотворів штучного характеру та загальний занепад православної церкви. Цей занепад йде і його не добачують лише ті, що стоять на верхах і, можливо, бояться глянути вниз, прислухатися до того, що в цих низинах так зловіщо кипить.

Духовенство наших земель з одного боку все сильніше відривається від мас, а з другого — від своєї-ж вищої влади, що, не маючи опертя в самій церкві та в її зб'ірному голосі й авторитеті, не вміє й не всилах захистити розпорошених по селах священиків, слабодухих, невироблених і не призвичаєних до оборони своїх прав і своєї гідности. Ця власне безрадність і безборонність сільського духовенства, між іншим, і є причиною того, що воно нидіє й опускається.

Потрібне щось таке, що його струхнуло би, що викликалоб у нього підйом, влило в душу якусь загальну ідею, змусило сильніше закружити кров і забитися серце, дати йому мету праці й життя.

Але це може зробити лише собор, якого всі чекають з такими надіями, крім тих, звичайно, що бояться його світла й живого голосу. Тому-то провідники нашого народу від кількох літ домагаються собору, розуміючи, як багато тратить нарід і духовенство в свому життєвому імпульсі завдяки маринованню справи собору тими чинниками, які перші повиннїб до нього прямувати.

Зволікання з церковним собором збільшує церковну руїну, під якою задихається не тільки духове життя народу, але й сама-ж церковна влада з усім своїм апаратом.

І чи не дивне тоді це зволікання! І чи не час, щоби наше українське громадянство знову підняло свій голос у цій пекучій справі?

М. Зарічний.

П. Т. Передплатникам, — які вплатили заздалегідь тримісячну передплату, але не долучили 1 — зол. на пересилку, тим адміністрація премії не вишле. 1 золотий можна переслати почтовими марками.

Повстання на Кавказі.

З Константинополя сповіщають, що на південнім Кавказі вибухло грізне протибільшовицьке повстання. Повстанці машерують на Єлисаветград. Військо вірне радянській владі не могло домашерувати на місце повстання, бо великі сніги переходили. Повстанці обстрілювали радянський літак, який упав на землю і кількох летунів згинуло.

—o—

Сталін про пятирічку.

З початком лютого ц. р. відбулася в Москві конференція робітників промисловости, на якій Сталін, теперішній диктатор СРСР, виголосив велику промову про пятирічку та її господарське завдання. Наймаркатніші місця з тієї промови зарепродукувала преса цілого світу. І на сторінках „Діла“ була коротка інформативна замітка про те. Одначе ця промова Сталіна варта того, щоби з нею познайомитися докладніше бодай у найцікавіших витягах. Діставши її повний текст, опублікований у радянській пресі, постараємось познайомити наших читачів з нею тепер.

Навязуючи до постанов, принятих конференцією, Сталін між іншим говорив: „Більшовики звикли виконувати обіцянки (тобто постанови конференції — Ред.), які вони дають. Але що означає зобовязання виконати контрольні цифри на 1931 рік? Це означає — забезпечити загальний приріст промисловости на 45 проц. А це дуже велике завдання. Мало того, таке зобовязання означає, що ви не тільки даєте обіцянку нашу пятирічку виконати за 4 роки — це справа вже вирішена і ніяких резолюцій тут більше не треба. Це означає, що ви обіцяєте виконати її за 3 роки щодо основних, вирішальних галузей промисловости. Це добре, що конференція дає обіцянку виконати пятирічку за 3 роки. Але ми навчені гірким досвідом, знаємо, що не все обіцянку виконують. На початку 1930 р. теж була обіцянка виконати річний плян. Тоді треба було збільшити продукцію нашої промисловости на 31—32 проц. Одначе обіцянки не виконали. Приріст основної продукції справді становив 1930 р. — 25 проц. Ми повинні запитати: а чи не повториться те саме і цього року? Кермуючі робітники нашого промислу дають тепер обіцянку збільшити продукцію промислу на 45 проц. Але яка гарантія, що обіцянка буде виконана?“

Щож треба зробити, щоби обіцянку виконати? Сталін каже, що на це необхідно: обективних можливостей і вміння кермувати підприємствами. „Чи були в нас — питає він — минулого року обективні можливості до цілковитого виконання пляну? Так були. Незаперечні факти свідчать про це. Ці факти полягають у тому, що в березні й квітні минулого року промисловість дала приріст продукції на 31 проц., порівнуючи до попереднього року. Чомуж питаю, ми не виконали пляну за ввесь рік? Що перешкодило? Чого не вистарчало? Не вистарчало вміння використати наявні можливості, не вистарчало вміння правильно кермувати заводами, фабриками, шахтами“.

Чи є в Радянському Союзі реальні, обективні можливости і чи може бути вміле кермування підприємствами? Сталін каже, що є. Але і обективні можливости і керманичів заводами треба належно використати. Попри те треба приспішити темпи. Бо „затримати темпи — це значить відстати. А відсталих бють. Але ми не хочемо бути битими. Ні, не хочемо. Історія старої Росії полягала в тому, що її безперервно били за відсталість. Били монгольські хани, били турецькі беки, били англійсько-французькі капіталісти, били японські барони і т. д. Били за відсталість військову, культурну, державну, промислову, сільсько-господарську і т. д. Били тому, що від того був прибуток і проходило це безкарно... Ось чому не можна нам більше відставати... Ми відстали від передових країн на 50—100 років. Ми мусимо пробігти цю віддаль за 10 років. Або ми зробимо це, або нас зітруть. Ось що диктує нам наше зобовязання перед робітниками і селянами СРСР. Але в нас є ще інші серіозніші й важливіші зобовязання. Це зобовязання перед світовим пролетаріятом. Вони збігаються зі зобовязаннями першого роду. Але ми **їх ставимо вище.** Робітнича кляса СРСР є частина світової робітничої кляси... Чи повинні ми виправдати надії світової робітничої кляси? Так повинні, якщо ми не хочемо знеславитися остаточно. Такі наші зобовязання. Вони й диктують нам більшовицькі темпи розвитку... Максимум за 10 років ми мусимо пробігти ту віддаль, на яку ми відстали від передових країн капіталізму. Для цього є в нас всі обективні можливости... Ми розвязали ряд найважніших завдань. Ми здобули владу. Ми спрямували селянина на шлях соціялізму. Найважніше з погляду будівництва ми вже зробили. Нам не залишилось богато. Вивчити техніку, опанувати науку. І коли ми це зробимо, тоді в нас будуть живі темпи про які тепер ми не насмілюємося й мріяти. І ми це зробимо, якщо захочемо цього по справжньому“.

Ось як самопевно і бундючно промовляв теперішній диктатор СРСР. З наведених витягів промови видно, що комуністи хочуть не тільки себе поставити на тверду ногу при допомозі пятирічки, але й здобути світ.

Ще про найважніший момент в історії України.

(До заміток д-ра Миколи Чубатого.)

(Докінчення).

Ще менше підстав находжу до згоди, немов би процес творення української національности мав з моментом повстання Галицько-Волинської держави вже бути остаточно закінченим. По перше, темпо цілого процесу вийшло би якесь безприкладно швидке, божевільне: в другій половині, а переважно аж в останній четвертині XII. в. зявляються фактори, що спричиняють національне зріжничкування, а з кінцем XII. в. окрема нація вже готова! По друге, які саме факти дають підставу до твердження, що тоді формування української нації було вже завершене? Д-р Чубатий наводить їх тільки два: 1) що Роман Мстиславич, а потім Данило обєднили всі тоді заселені землі нинішньої України, за виїмкою Чернигівщини і 2) що Роман Мстиславич титулував себе „самодержцем всей рускої земли“, що мало тоді вже означати Україну. Щодо першого, то політичне обєднання, колиб воно довго тревало, могло замітно посунути вперед процес формування нації через асиміляцію ріжних частин цеї майбутньої нації, у котрих ще не було почування етнічної спільности — але ніяк не може бути доказом того, що нація була вже готова. Але коли йде про Придніпрянщину, то й на асиміляцію не було часу, бо це обєднання тревало за Романа не цілих 5 літ, за Данила 1 рік. А чи в 40-літній боротьбі за галицький престіл, що розгорілася після смерти Романа, галицьке боярство та міщанство виявили чимнебудь, що почувають себе нацією окремою прим. від новгородців та спільною прим. з волинцями? Щодо титулу кн. Романа, то він може вказувати хібань на змагання того князя до володіння над цілою давньою, традиційною Русю; а зрештою я вже попереду вказував, як мало дається сконкретизувати тодішній зміст терміну „Русь“.

Інша справа, що дальше столітнє істнування Галицько-Волинської Держави витворило політично-культурне ядро, в котрім формування української нації зробило дальший значний крок вперед. Згода також на те, що у склад Польщі та Литви українські землі увійшли вже „зі своїм національним обличчам“. Чи те обличча було таке вже дуже „виразне“, як думає д-р Чубатий — це важко сказати; в кожному разі воно могло бути виразніше тільки на Галицькій і Волинській землях; на Поділлі, Чернигівщині, Поліссі і Київщині воно правдоподібно було ще дуже невиразне. Зноваж все те, що по думці д-ра Чубатого малоб опісля перешкаджати у формуванні нації, тобто польонізаційна течія за Казимира Вел. і Ягайла в Галичині, централізація та польські впливи на українських землях в Литовській Державі — все те на мою думку саме рішуче й остаточно завершило це формування. Ті польські впливи несли зі собою первні західної, латинської культури, що вже й давніше проникали на українські землі (ще від XII. в.), а тепер вірвалися широкою течією. Хоча населення українських земель ставиться до цеї течії негативно, ворожо, але тепер, вже зовсім відорване від давніх звязків зі сферою византійської культури і поставлене в зовсім нові умовини життя, мимоволі підлягає їй і просякає цими первнями. З другого боку саме та кольонізаційна хвиля польських влодик і насильна пропаганда католицизму, про котрі згадує д-р Чубатий, викликує серед населення всіх окупованих земель від Вислоки та Вепра аж поза Дніпро і Десну почуття постійної грізної небезпеки, а заразом і почуття необхідности загальної громадської солідарности для спільної оборони — а такі почування відограли все і всюди ролю дуже важного чинника при творенні націй. Таким чином українство, як синтеза византійської культури зі західними латинськими впливами і як форма обєднання для оборони життєвих інтересів місцевого населення окупованих Польщею і Литвою земель, завершується і закріплюється вже дефінітивно й остаточно в XV. в., — коли міжтим розвій відносин на руських землях поза межами Польсько-Литовської Держави йде в зовсім іншім напрямі.

І от коли порівняємо теперішню етнографічну карту Східньої Европи з політичною картою з XV.—XVI. в., то побачимо інтересну про-

яву. Лишаючи на боці південний схід, де в XVII.—XIX. вв. українська кольонізація захопила величезні простори незаселеного степу, у смузі лісо-степу і лісовій, отже на областях тривкого заселення, теперішня етногр. межа між українською та білоруською територією з одного та великоруською з другого боку зовсім докладно сходиться з границею литовської займанщини в XV. в. Таку згідність чейже ніхто не схоче вважати за припадкову! Вона виразно показує, коли та серед яких умовин настало завершення та остаточне закріплення розпаду давньої Руси на дві нації: українсько-білоруську і великоруську (московську). Менш-більш у ту саму пору завершується кристалізація й інших націй в Европі. Проф. Гандельсман у розвідці: **„Le role de nationalité dans l' histoire du Moyen Age"** (**Bulletin of the International Committee of historical Sciences nr. 7, October** 1929) виказує, що французька та англійська нація сформувалися остаточно в XIV. в. і що цей процес закінчувався одночасно і в інших краях Европи тільки з деяким опізненням, тим більшим, чим дальше на схід. Закінчення цього процесу проф. Гандельсман вважає заразом кінцем середньовічної доби в історичнім розвою даного краю.

Під кінець своїх виводів д-р Чубатий висказує погляд, що литовська окупація руських земель спричинила повстання саме білоруської нації. З цим поглядом також годі погодитися. Я в статті в „ЛНВ", 1930 VI, виразно зазначував і тепер це підчеркую ще раз, що в той час відбулося зріжничкування давньої Руси тільки на дві групи: великоруську й українську, котру для точности називаю українсько-білоруською, бо з неї пізніше виділилася ще окрема білоруська нація. Але в XIV.—XVI. в., а навіть ще до середини XVII. в., не находжу ні одного факту, котрий вказував би на існування якоїсь політичної, культурної, релігійної і національної ріжниці між населенням теперішніх білоруських земель і властивими українцями. Навпаки: в тому часі бачимо повну солідарність інтересів між одними і другими, повну єдність. І так на цілій території польсько-литовської окупації на місце церковно-слов'янської мови, котра перестала вже бути загально зрозумілою, зачинають уживати нової літературної мови, спільної для цілого православного населення на Литві і в Польщі, котру називали „руською" у протиставленні до „московської", уживаної на землях, котрі підлягали вел. князеві московському. Ця „руська" мова витворилася в урядових канцеляріях Литовської Держави і стала урядовою мовою цеї держави. Не була це чиста, жива народня мова українська ані білоруська, тільки витворена на підложі церковно-слов'янської мови штучна комбінація форм, лексики і виговору, забраних з обох цих живих мов, а властиво їхніх говорів, і через це для ширших кругів населення доступніша, лекше зрозуміла, ніж церковно-слов'янська мова. На введення цеї мови також до церковної літератури не остали без впливу нові релігійні течії, які насувалися зі заходу, як гуситизм у XV-ім та реформація з її ріжними сектами в XVI-ім в., котрі для агітації серед народніх мас уживали мови зрозумілої для народу. Цю „руську" мову введено також в Молдавській Державі, де вона аж до середини XVII. в. була офіціяльною мовою уряду. Докладної аналізи

цеї мови в напрямі точного визначення в ній впливів українщини та білорущини, досі не переведено. Проф. Огієнко у своїй просторій праці про українську мову в XVI. в., що вийшла перед кількома місяцями, старається виказати, що ця „руська" мова була в значно переважній части українською та що білоруський вплив у ній обмежувався тільки на графіку. Зрештою не була вона зовсім одностайна і прим. між повною білорусизмів орацією псевдо-Мелешки з одного й богатими в українізми письмами Івана Вишенського з другого боку бачимо ріжні степеневі переходи та відтіни.

Спільність українсько-білоруська проявляється не тільки у спільній літературній мові, але находить свій вислів у цілім політичнім, релігійно-церковнім і культурнім житті. Загально відомо, що Біла Русь і Україна спільними силами завзято боронили православя, що церковна унія однаково ширилася на білоруських і українських землях, що козацький рух находив на Білій Руси також самі симпатії, як і на Україні. Поодинокі факти вказують на істнування зовсім свідомого почування спільности політично-національних інтересів серед білорусів і українців. Головною фундаторкою київського брацтва, що стало огнищем українського культурно-національного відродження, була Гальшка з Гулевичів, жінка маршала мозирської шляхти, Степана Лозки. З Білої Руси походив Йосиф Нелюбович-Тукальський, київський митрополит, один з найзавзятіших оборонців української державности. Михайло Стеткевич, Станислав Мих. Кричевський, Іван Бруяка і багато інших з білоруської шляхти пристали до Хмельницького зараз у перших початках повстання. Вкінці знаменний факт добровільного піддання всеї шляхти пинського повіту **„tak wiary prawosławne greckiej jako i rzymskiej katolickiej"** під владу Хмельницького, заявленого її делегатами в Чигирині 20. червня 1657 р. З другого боку в свідомости і переконанні цілої козацької старшини Біла Русь вважалась таксамо своєю, козацькою, українською землею, як ціле середуще Подніпрове, як Поділля і Волинь, а навіть подекуди ближчою,ріднішою, ніж прим. Галичина. Тому-то між козаками і московськими воєводами за часів Хмельницького і Виговського приходило до таких рішучих сутичок володіння на цій землі, при чім білоруське населення все рішучо стояло по стороні козаків. Тісна єдність Білої Руси з Україною була причиною, що ще до-недавна сусіди взагалі не відріжнювали обох цих народів від себе і прим. у поляків назва **„Rusin"** означала однаково українців та білорусів, як спільне поняття.

Коли білоруси відділилися від українців і сформували окрему націю та які чинники це спричинили — це зовсім окреме питання, досі майже зовсім не тикане.

Мирон Кордуба.

—o—

З життя наших установ.

З діяльности „Української Захоронки" у Львові.

Це Товариство, що істнує від 1902 р., відбуло 10-го ц. м. свої щорічні загальні збори. Від 29 літ не припинило воно своєї преважної діяльности. Навіть підчас московської окупації, коли всі наші школи були зачинені, захоронкам удалося зберігти свою працю. Товариство не має своїх постійних фондів, а утримується завдяки жертвенности нашого громадянства та інтенсивній праці виділу.

Товариство удержує постійно 8 захоронок, а саме: при вул. Руській, Городецькій, Петра Скарги, Личаківській, Жовківській і св. Софії та на Левандівці і на Клепарові. Крім цього видавало харчі для захоронки на Пасіках, Замарстинові і 7 місяців для захоронки на Знесінні. Захоронкою на Знесінні займається місцевий комітет при „Союзі Українок".

В біжучому році записаних дітей було 370. Правильно ходило 320. Найбільша фреквенція дітей є при вул. Руській. Було там записаних дітей 63, а користало з неї 45. Зголошувалось ще більше, але не можна було їх приняти через мале поміщення. Найслабша фреквенція дітей є в захоронці при вул. Софії на Стрийському передмісті.

Т-во „Українська Захоронка" від початку свого істнування бореться за матеріяльні засоби для утримання своїх ріжних захоронок. Хоча воно і має 2 реальности, та вони не приносять жадних доходів. На реальности при вул. Жовківській 62 тяжить гіпотечний довг, а в реальности на Левандівці міститься школа, яка замісті комірного дає для Захоронки вугіль. На бюджет захоронок складаються: членські вкладки (членів є около 400), оплати дітей, підмоги Добродійного Ком. Економ. Укр. Установ, підмога Митрополичого Ординаріяту зі жертв збираних при церквах на добродійні цілі, жертви з Америки, збірки та субвенції маґістрату. Маґістрат признав для захоронки на р. 1930-31 субвенцію в сумі 7.500 зол., яку виплачує в місячних ратах по 625 зол. Цією квотою оплачує Виділ 50 прц. платні учителькам.

„Рідна Школа", яка від 1923 р. оплачувала учительки в цілості, з днем 1. червня 1929 оплачує в половині, таксамо Касу Хорих і Пенсійне Заведення. Виділ хотів би тягар утримання захоронок перебрати на себе, як це було до 1923 р., і щоби влекшити працю „Рідної Школи", яка переживає щораз то тяжчі часи.

Щоби придбати фонди на такі видатки, як паливо, світло, льокалі, обслуга, харчі, шкільне приладдя, тощо, Виділ улаштовує вечерниці, буфети, діточі забави, традиційну Маланку, Чайні Вечорі. Було би бажаним, щоби наша інтеліґенція, яка досить осторонь тримається від посилання своїх діточок до захоронок, посилала їх туди, чим причиниться до побільшення фреквенції. Виділ певний і ручить, що в гурті дітей під умілим проводом учительки діти почувають себе багато краще, ніж дома, в товаристві старших осіб. Товариство Захоронка піддержуване матеріяльно і морально засібнішими і інтеліґентнішими родичами зможе розвивати працю у всіх частях м. Львова.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ЛЮТОГО 1931.

З. БИЧ. 10)

Тиждень в Ен Арборі.

Епільоґ.

Всі скачуть через лавки на поле гри, лапають грачів, підносять їх до гори і несуть їх на раменах. Всюди крик, свист, співи, банда грає побідний марш. Ідете за юрбою.

Стотисяч народа валить у місто з бандою на чолі. Студенти, алюмнуси, хлопці та дівчата, молоді й старі, ідуть рядами до такту музики через містечко. Містечко витає героїв. Синьо-жовті прапори повівають від вітру. Нараз бачите, що хлопці кидаються то в один то в другий бік, відривають прапори, якими були прибрані крамниці і підносять жердки високо вгору. Похід виглядає як яка старокраєва процесія. Сотні прапорів повіває у воздусі.

Місцеві театри оповістили, що є сьогодні для всіх студентів вступ вільний.

Поволи юрба розходиться, а коли стемніло, все повернуло до старого порядку.

Правила університету.

Скінчився тиждень. У понеділок знов на виклади. З тим самим ентузіязмом, який всі бачили на полі гри, молодь засідає до науки.

Університетські правила суворі. Коли ученик не робить доброго поступу в науці, в атлетичних виступах, тоді в університетських забавах і танцях участи брати не може.

Кваліфікаційна скаля на університеті є така: „A" рівнається нашому „відзначаючо"; „B" = „дуже добре"; „C" = „добре"; „D" = „достаточно"; „E" = „недостаточно". Шкільний рік тріває девять місяців і ділиться на два семестри. Студент з достаточним поступом є суспендований, а коли в наступнім семестрі не дістане ноти понад добру, його видалюють з університету як неспосібного. Щоби дістати університетський диплом, треба мати пересічну ноту за весь час науки, вищу, ніж „добре". Курс фільософічний тріває вісім семестрів, інжинірський — десять; медичний — чотирнацять; так само правничий. Іспити є тільки письменні, з кінцем кожного семестра.

Минулого року на чотирнацять тисяч студентів було 67, які здали іспити з усіх предметів „відзначаючо". Між ними був українець, Вилфред Олександер Бичинський, який через усі роки науки на університеті діставав відзначаючий поступ.

Студентові університету дозволено брати тижнево 14 до 15 годин опріч праці в лябораторіях. Колиж студент є надзвичайно здібний, може дістати дозвіл сенату брати більше, як приписане число годин. Здібний студент може скінчити питьрічний курс у чотирьох роках, коли ще возьме літній курс.

Університет дає талановитим студентам стипендії для дальших студій на чужині.

Привілеї та розривки.

Минулого року було в університеті майже чотири тисячі студентів і студенток, які зовсім або частинно самі утримувалися. До всякої праці при університеті, чи фізичної чи по канцеляріях, першенство мають студенти й студентки. Є при університеті ріжні фундації для безпроцентової позички студентам на покінчення студій.

Атлетичні змагання грають в університеті поважну ролю. Кожний студент зобовязаний брати дві години тижнево атлетичних вправ. Має до вибору, що хоче: футбол, бейзбол, боротьба на пястуки, дужання, кошиківка, ситківка, гаківка на леді, фехтування, плавання, веслування, гольф, шведська ґімнастика і т. д.

Атлетичні вправи розсівають одноманітність науки, скріпляють тіло (звичайно університетський лікар приписує студентам, відповідно до їх фізичного стану, якого роду спортом мають займатися), відсвіжують духа і звільняють студентів з надміру молодечої енергії та імпульсивности.

Університет в Ен Арборі має славу не тільки в Америці, але і в науковім світі. В Америці він стоїть на четвертім місці після Гарварду, Ейл і Прінстону в вичисленім порядку. В деяких предметах він веде провід в Америці.

Факультети: медичний, технічний, історичний, природничий, ґеольоґічний і правничий мають професорів відомих у цілому світі. Професор Ґульд з цього університету, був науковим провідником експедиції Бирда до полудневого бігуна. Цього року дав він кілька викладів про свою експедицію, а тепер є на відпустці і приготовляє науковий звіт.

(Докінчення буде.)

З доручення загальних зборів, скликав Виділ конференцію всіх установ, які займаються дошкільним вихованням а саме: Т-во Захоронки, Рідна Школа, Союз Українок, Т-во Просвіта, Тво Опіки над дітьми і молодю.

На тій спільній конференції рішили створити комісію при „Рідній Школі" для справ дошкільного виховання. В склад цієї комісії входять делегати тих всіх установ. Головою є інсп. „Рідної Школи" Середа, секретарем І. Макух-Павликовська, референтка організаційної комісії в Захоронці. Заходами цієї комісії влаштовано тримісячний курс для абсольвенток семинарії у часі 1. IV.—1. VI., де викладали учительки захоронок. Практику відбували кандидатки в захоронках. На курсі зложило іспит 12 абсольвенток, між ними Сестри Василіянки.

В часі літних ферій вислано 18 учительок для проводу діточих садків.

На загальних зборах Т-ва „Українська Захоронка" перевибрали майже в цілості дотеперішній виділ, до якого входять: пані Олена Горбачевська, голова. Члени: пані Олена Копачева, Софія Ракова, Стефанія Филипович, Марія Музикова, Евгенія Гвоздецька, Галя Шлемкевич, Ірина Павликовська, Олена Назарева, Стефанія Роздольська, Віра Яцкевичівна, Волод. Масляківна, Теодора Дмоховська та Мирослава Творидлова. Контрольна Комісія: Стефанія Кульчицька, Марія Федакова, Ольга Кміцикевичева та заст. контрольної комісії Струмінська.

Справа виховання наших дітей у захоронках є настільки важна, що присвятимо їй ще загальну статтю.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПОМИЛУВАННЯ БІДИ.

Президент держави помилував Романа Біду, засудженого на кару смерти в звязку з бомбовим замахом на павільон Сх. Торгів у Львові. Дня 17. лютого Біду, який сидить у львівській тюрмі, повідомили про це. Кару смерти замінили йому на кару 15-літньої тюрми.

СОЙМ І СЕНАТ.

Найближче засідання сойму буде 29. лютого. Бюджетова комісія сенату зібралася 17. лютого та працюватиме до 4. березня. Пленум сенату від 4. до 10. березня ухвалить бюджет.

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ У ВАРШАВІ.

Політична поліція переводила ревізії серед українців студентів вищих шкіл у Варшаві, що походять із Сх. Галичини та Волині. Арештували м. ін. Ол. Новицького, студента теольогії варшавського університету. Польські джерела подають, що в нього найшли нелегальні папері.

При ревізії забрали переписку, яка, мовляв доказує звязки тих студентів із УВО.

ЯГОДЗІНСЬКИЙ І ТОВ. УВІЛЬНЕНІ ЗА КАВЦІЄЮ.

ППС. зложила 3000 зол., як кавцію по 1000 зол. за засуджених Ягодзінського, Трохімовича та Бялковського, щоби їх суд випустив на волю.

БЕРЕСТЕЙСЬКА СПРАВА ПЕРЕД СУДОМ.

„Ґазета Бидгоска" повідомляє, що в 301. числі з 21. грудня 1930 р. помістила була статтю про Берестя. Прокуратор добачив у змісті статті проступок із 131. § к. к., себто свідомого возгиджування держ. уладжень і видав ґазеті процес. На розправі після відчитання акту обвинувачення редактор Малиха сказав, що за цю статтю бере на себе відповідальність, а на свою оборону вніс переслухати як свідків бувш. берестейських вязнів: 1) сен. Корфантого, 2) пос. Лібермана, 3) бувш. пос. Попеля, 4) Дембського, 5) Дібоа, 6) Барліцького, 7) Вітоса та бувш. прем. Бартеля на ріжні інші обставини. Суд оголосив ухвалу, що прихилюється до внесення обвинуваченого та постановляє вище названих візвати на головну розправу в Бидгощі. Ухвалений судом завдаток на кошти, звязані зі спровадженням свідків до Бидгощі, ред. Малиха вплатив до суд. каси, а в секретаріяті зложив точні адреси свідків. Розправа відбудеться з початком березня.

ВЛОМ ДО УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ У ПЕРЕМИШЛІ.

У ночі з 16. на 17. лютого злодії вломилися до ПСК в Перемишлі. Розбили дві каси та забрали ок. 15 зол. Опісля вибили діру в мурі та закралися до „Народнього Базару". Тут забрали тютюнових виробів на 190 зол. 15 сот., почтових марок і стемплів на 319 зол. і готівкою 93 зол. Вломники втекли.

САМОГУБСТВО КЕРОВНИКА ТЮТЮНЕВОЇ ГУРТІВНІ.

У Львові застрілився 57-літній Постемпський, керовник тютюневої гуртівні Малопольського звйонзку військ. інвалідів „Спуйня" при вул. Пекарській. У листі самовбивник написав, що попав у нещастя, яке його трунуло в моральну депресію, тому відбирає собі життя.

ПЕРШИЙ КРОК ДО АБДИКАЦІЇ ЕСП. КОРОЛЯ.

Король Альфонс мусів згодитися підписати документ, який оголосять, а в якім святочно зобовязується зректися усякої ініціятиви в ділянці правлення Еспанією аж поки Нац. Зібрання не ухвалить відповідних постанов. Король мусів би теж зректися інтервенції в ділянці вибору членів кабінету та видавання декретів.

Ґуеро зрікся місії створення кабінету. Можливо, що повстане уряд Беренґуера, або нова диктатура під проводом Сара. У Мадриді проголосили воєнний стан. Є чутки, що в Кордові збунтувалося військо. Туди вислали військові відділи.

ПРЕЗИДЕНТ ФІНЛЯНДІЇ — ЛАПОВЕЦЬ.

300 електорів зібралося в новім фінляндськім парляменті для вибору президента. Вибрали 151 голосами проти 149 теперішнього прем. Свінгульвда, кандидата консерватистів і лаповців. Поступовий кандидат Стальберґ дістав у 2. і 3. голосуванні 149 голосів.

—o—

НОВИНКИ

— **Телеф. 2-11. Піскова 22. „Власна Хата". Фотоґраф Лев Янушевич.**

— **Запрошення на вечерниці „Червоної Калини"**, що відбудуться в суботу, дня 21. ц. м., видає адміністрація „Ч. К.", Руська 18, III. рано від год. 10. до 2. і попол. від год. 5. до 8. Гості з провінції можуть дістати запрошення при касі в дні вечерниць. Запрошень почтою не висилаємо, а раді всім гостям, які прибудуть на цю традиційну вечірку.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (36) число „Діла" підпало конфіскаті за більшу часть передової статті п. з. **„Промова бебіста Певного і волинська дійсність"**. Це вже 11-а з черги конфіската нашого орґану в цьому році.

— **Ревізії й арештування у звязку з нападом у Гаях.** У звязку з нападом на команданта в Гаях переведено ревізію в Чижикові в господарів: Михайла Крохмального, Анастазії Гнатишин, Романа Пелехатого, Михайла Ратушинського, о. Володимира Темяка і директора місцевої школи Василя Романова. Шукали за зброєю та нелеґальною лектурою. Нічого не найшли. Розбирали загату, висипували збіжжа, а навіть переливали молоко. Ревізію переведено 13. ц. м. попол. (около 4 год.). В ночі 12. ц. м. (ок. 1 год.) арештовано Марійку Романівну, Володимира Романова, Анастазію Гнатишин, рівночасно у Львові Романа Романова, Петра Михалічка, Андрія Гнатишина, Осташевського і Катерину Гнатишин, а у Винниках Олю і Стефу Банах. Досі, як це пишемо, випустили всіх, крім Андрія Гнатишина і Володимира Романова.

— **Нові українські коооперативи.** Рішенням Дирекції РСУК принято в члени Т-ва такі кооперативи: I. Дня 20. січня 1931: 1) „Районова Молочарня", кооп. з обм. відп., Вишатичі, 2) „Районова Молочарня", кооп. з обм. відп., Сіракісці (пов. Перемишль), 3) „Районова Молочарня", кооп. з обм. відп., Черче (пов. Рогатин), 4) „Районова Молочарня", кооп. з обм. відп., Жужель (пов. Сокаль), 5) „Районова Молочарня", кооп. з обм. відп., Гринівці (пов. Товмач). II. Дня 31. січня 1931: 1) „Господар", хліб. для заг. зак. і зб., кооп. з обм. відп., Текля (пов. Ковель), 2) „Українська Надія", кооп. з обм. відп., Ратнів (пов. Луцьк).

— **Дня 19. ц. м. улаштовує Гурток Діячів Українського Мистецтва „Маскараду".** В програмі богато преінтересних атракцій м. ін. панорама українського Львова — еротика в піснях і на салі, рефлектори під столиками. З огляду на передбачену глоту лікар у сталому поготівлі на салі. **Початок в год. 9. веч.**

— **Засуд комуніста.** Перед трибуналом судів присяглих у Львові під проводом віцепрез. суду Антоневича станув 24-літній різницький челядник Бронислав Лотоцький, обвинувачений у тому, що 18. червня м. р. здепонував у різницькому базарі Антона Сильвестра на Краківській площі пакет комуністичних летючок, приготованих до висилки на провінцію. По промові прок. д-ра Мостовського й оборонця д-ра Ґутта-Розенблята присяглі судді потвердили поставлене їм питання і на цій основі обвинуваченого Лотоцького засуджено на один рік тяжкої тюрми.

— **Упав з моста.** В ночі з неділі на понеділок упав з моста на вул. Білогорській на залізничий тор 20-літній приватний урядовець Іван Кульчицький, що наслідком того упадку розбив собі череп. Його відвезли в грізному стані до загального шпиталю. Серед яких обставин упав Кульчицький з моста на тор, досі не стверджено. Поліція веде в цій справі слідство.

— **Присвоїв собі теку з рідкими старими марками.** Дентист д-р Жигмонт Мановарда в Заліщиках зробив донесення до поліції того змісту, що занятий в його ательє практикант 20-літній Ярослав Ґембатюк, забрав з його скритки цілу філятелістичну течку з дуже рідкими марками, якої вартість він оцінює на близько 100,000 золотих. Ґембатюка арештували.

— **З постійної хроніки.** Дня 16. ц. м. в часі забави, що відбувалася в гром. домі у Грабівці, пов. Стрий, приступили до буфетового Василя Берездовського два брати: Богдан і Андрій Осташови, з яких один пробив Берездовському штилетом груди, а другий до нього вистрілив. Оба вони після того втікли, а Берездовський помер в дорозі до шпиталю. Причина того злочину невідома. — На ринку в Станиславові прийшло до суперечки між Миколою Понарем та Іваном Григорчуком, в часі якої Понар ударив Григорчука палицею по голові так, що він небавком помер. Після того Понар утік і за ним шукає поліція. — В Рожнові, пов. Товмач, Катерина Фридрак попарила кипятком свого нешлюбного синка Мирона так, що дитина серед страшних мук померла.

— **За зміну польського правопису.** Краківська Академія Наук, як повідомляє польська преса, займається тепер справою зміни польського правопису. Істнують два проекти. Один хоче ввести чеські дашки над букви „ц" (зам. „ч"), „с" (зам. „ш) і „р" (зам. „рз"). Другий проект іще радикальніший, бо крім цих змін хоче „о" з креско заступити всюди через звичайне „у", а букву „х" через „г". Як бачимо, то і в Польщі є змагання до якнайбільшого упрощення істнуючого правопису і його економії (заступлення двох букв одною).

— **З Українського Гігієнічного Т-ва у Львові.** В неділю, 22. лютого 1931., в салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22/I. пов., в год. 12.15 впол. виголосить виклад **д-р М. Музика „Про бактерії і зараження".** Виклад буде пояснюваний світляними і мікроскопними образами. Вступ вільний.

— **Подяка.** Високодостойній стрийській українській Адвокатурі: Вп. меценасам д-рові А. Гарасимову, д-рові В. Калуському, д-рові Р. Домбчевському, д-рові В. Лужецькому, адв. Р. Думинові та обор. І. Ерденберґерові за безкорисну й успішну оборону на нашій розправі перед стрийським судом у днях 12. і 13. грудня 1930 р. та 13. лютого 1931 р. — складаємо щиру подяку. — В Стрию, 14. II. 1931: **96 підсудних, б. члени курінів ст. пластунів „Червона Калина", „Спартанка" і „Запорожці".**

— **Під замітом приналежности до УВО.** Пишуть нам: Підчас виборчої кампанії заарештували 5. листопада мин. року в Кремянці б. посла Бориса Козубського. Йому предявили обвинувачення з арт. 102 к. к., а саме: в приналежности до УВО, і посадили до кремянецької вязниці. По виборах п. Козубського випустили з вязниці і віддали під догляд поліції. Дня 9. лютого постановою прокуратури при рівенському окружному суді справу п. Козубського припинено на підставі 246 арт. к. п. к.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": *„Цісарсько-королівський фельдмаршал.*

Безсмертна ідея Гоголівського „Ревізора" повторювана досі неодним капітаном Кепеніком у кримінальній хроніці. Преґарна сатира на військову бюрократію та звязані з нею недуги. Дещо повіяло Швейком. Фільма, що має найріднішу прикмету в нинішній добі: гумор. Афіші кривлять актора в заголовній ролі, Власту Буріяна, називаючи його „найбільшим артистом світа", бо найбільшого артиста світа нема — а є їх багато. Буріян першорядний артист, у міміці, жестикуляції, дикції і іноколи зривається з ваших грудей реґіт від одного морґнення його ока.

Кінова публика, що від часу тонової фільми засуджена у нас на мови зовсім у нас незрозумілі: французьку чи анґлійську, тішилася чимало, що богато розуміє з чеської, якої могла й ніколи досі не чути. Жаль тільки, що дотепи, нпр. із програмової пісоньки, здебільша незрозумілі. Люди йдуть за веселою програмою, як по свячену воду.

м. р.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16. лютого 1931 року: масло експортове 4·60 зол., десерове пріма 4·50 зол. за кільо; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·50 зол., копа яєць 6·50 зол. Тенденція на яйца знижкова, на масло удержана.

З судової салі.

РОЗПРАВА ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ПЛАСТУ В САМБОРІ.

Дня 14. лютого ц. р. відбулася в Самборі судова розправа проти молоді з села Зарайська, пов. Самбір, у числі двацять кількох осіб. Обвинувачення заступав прок. Зельонка, боронили: адв. д-р Кіцула й емер. радник Білинський. Після переведеної розправи *засуджено всіх обвинувачених за те, що заложили у своїм селі Пласт, по два місяці арешту, а обв. Футалу, який був вибраний предсідником товариства, на пять місяців.* Крім того засуджено *на два місяці п. А. Сілецького з Лютовиськ за те, що реферував на зборах справу статуту „Т-ва опіки над молодю"*, затвердженого, як відомо, воєвідством! Отсей небувалий присуд, якого абсолютно ніхто не надіявся, викликав загальне здивування.

ПОСОЛ В. КОХАН ПЕРЕД СУДОМ ПІД ЗАМІТОМ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ.

Перший день розправи.

Дня 17. ц. м. перед львівським судом присяглих в 9. год. вранці розпочалась розправа проти посла „УНДО-ня" В. Кохана, обвинуваченого в державній зраді.

Акт обвинувачення говорить: Володимир Кохан, уроджений 1888 р. в Нивовичах пов. Сокаль, рільник і посол до сойму, у своїх промовах, виголошених 29. липня 1928 р. в Раві Руській, 19. серпня 1928 в Карові, 17. вересня 1928 в Хлівчанах, 18. вересня 1928 р. в Журівцях перед українською публикою закликав нарід до збройного повстання проти Польщі, щоби відорвати південно-східні землі й утворити українську незалежну державу. Крім цього підсудний дня 17. липня 1928 р. в Чесанові, 18. липня 1929 р. в Шишицях, 5. серпня 1929 р. в Потиличу, 18. вересня 1929 р. у Вербиці, 12. травня 1929 в Сільці, 28. липня 1929 в Боратині у посольських промовах назвав положення українського народу під Польщею неволею, закликав нарід до непослуху супроти влади, називав польську владу півголовками, які тиранізують український нарід, і наразив державну владу на посміховище, чим збудив погорду і ненависть до польської держави. Крім цього посол Кохан дня 17. червня 1928 у Верхраті у вічевій промові накликав український нарід відобрати від польських дідичів землю без викупу й вигнати дідичів за Сян, а 4. серпня 1929 в Городиловичах у промові на вічу підсудний сказав, що польська поліція — то самі бандити.

Тими чинами посол В. Кохан заподіяв злочин державної зради § 58 та злочин забурення публичного спокою § 65.

Акт обвинувачення охоплює антидержавну діяльність підсудного за роки 1928—1929, коли то посол Кохан, надуживаючи своєї недоторкальности, заґварантованої конституцією, та надіючись на повну безкарність, об'їзджав ріжні місцевости равського і сокальського повітів, виголошуючи на вічах і релігійних зібраннях свої високо антипольські промови, як наприклад: 28. липня 1928 в Раві Руській на богослуженні за українських вояків, що впали на війні, після антипольської промови о. Дороцького на цвинтарі підсудний Кохан промовляючи, із фанатичною ненавистю про поляків, порівняв Польщу до „гнилого трупа Росії, який скоро розлетиться", тому українці повинні готовитись до боротьби за незалежну Україну, щоби та велика хвилина не застала українців непідготованими, так, як по упадку Австрії 1918 р.

Зміст цієї мови списав свідок Домінік Гасик та Адам Кривчик.

Дня 19. серпня 1928 в Карові на вічу УНДО посол Кохан промовляв, що „Польща по бандитськи забрала українські землі та зрабувала Україні незалежність, а польський уряд то злодії, чорні круки, які жирують при державних жолобах. Цей польський уряд гнобить українців, забирає з них податки на чужі цілі, на польську армію, польщить українські школи, кольонізує українські землі, тому українці повинні вважати себе одною армією, яка стоїть під наказами ґенералів та старшин, цебто послів і провідників з УНДО".

Посол Кохан закликав до боротьби з „бандитською Польщею, бо надходить хвилина воскресення України". Ці промови чули: Петро Новосельський, Іван Добровольський, Станислав Дворницький, Михайло Заневич.

Дня 17. вересня 1928 р. в Хлівчанах посол Кохан закликав український нарід обєднатися під прапором УНДО, щоби позбутися непотрібного польського опікуна та боротись так, як Ірляндія.

Колиж делеґат староства д-р Свйонткевич розвязав віче, посол Кохан промовляв далі, викрикаючи: „Ганьба вам! Прийде пора, коли ми з піднесеними головами помашеруємо з Києва до Львова!", а слухачі, підбурені послом, кричали: „Славно!".

Це потвердили свідки: д-р Свйонткевич і Франц Геммерлінг та Леон Брудка.

У промові в Журавцях посол Кохан закликав стати під жовто-блакитний прапор УНДО, і „здобути незалежність України, хочби треба йти по трупах". Ці слова потвердили свідки: С. Гайвош, К. Петночко, Осип Нога, Максим Бакун, С. Пенцак.

У цих усіх промовах посол Кохан потішав слухачів, що незабаром буде европейська війна, тоді українці повинні викликати домашню війну, бунт на задах польської армії.

У промові в Чесанові посол Кохан нарікав, що в школах панує тільки польська мова і що в них ломиться духа українського народу. Цю промову чув Степан Фройденберґ.

У промові в Потиличі на вічу УНДО підсудний говорив, що Польща за податки з українських селян купує гармати і кулі для своєї армії проти українців. Це потвердили: Осип Мазурек, Степан Цимбала, М. Ґрень.

У промові в Вербиці посол Кохан говорив, що „40 міліоновий український нарід, який гнобить Росія, Польща, Румунія і ЧСР., повинен виступити активно до боротьби, щоби підчас війни колесо історії не переїхалось знов по українськім народі.

На вічу в Боратині підсудний закидав маршалові Пілсудському, що 1920 р. він обдурив українців і тепер гнобить їх, позички дає тільки полякам і т. д. Про присутніх поліціянтів на вічу підсудний говорив: „Між нами є півголовки, які про все донесуть до староства та слідять кожний наш крок". Ці слова чули: Осип Рейман, Іван Ряк, П. Палюшинський.

Зізнання посла Кохана.

Після прочитання акту обвинувачення підсудний посол В. Кохан зізнає ось що:

„Заявляю, що до вини не почуваюся зовсім! Належу до партії УНДО, яка, що-правда, поставила собі за ціль боротись за незалежну Україну, але не має в програмі викликувати ні організувати повстання проти Польщі в сучасній політичній ситуації. Я працював у межах програми УНДО, яке веде органічну позитивну роботу і колиб я вірив у доцільність терору і повстання, я був би не вступав до УНДО. Так, я, як українець, бажаю українському народові незалежности і соборности і вірю, що ця незалежність здійсниться, я говорив на вічах про незалежну Україну як ідеал, говорив, що 1918 р. ми були за слабі і не підготовані культурно, економічно до незалежности, тому ми програли, отже повинні ми орґанізуватися, зростати економічно і культурно, щоби направити помилки минувшини.

Все, що закидає мені акт обвинувачення є перекручене, або і видумане. Я знаю, що в адміністрації на наших землях діються ріжні зловживання, і я проти цих зловживань виступав та критикував державний бюджет, з якого забагато припадає на військо. Всі ми знаємо, що за Австрії українці в Галичині мали 3.000 українських шкіл, а тепер маємо тільки 760 і я накликав учасників віч боротись за українське шкільництво в межах законів і конституції. Відомо, що в селі панує нужда, брак землі, тіснота і я говорив на вічах, що український нарід повинен боротись в леґальній формі за те, щоб земля великих власників перейшла до селян без викупу, так, як це сказано і в програмі УНДО. Я критикував польську аґрарну політику, яка кольонізує українські землі в той час, як наші землі є перелюднені і вважаю, що земля великих власників належить лиш місцевому населенню, яке на цій землі працювало від віків, ще за панщини.

Предсідник трибуналу перериває: На Заході нема великих земельних власників, лише такі маєтки, які заяць перескочить і коли парцелюють на кресах великі маєтки, то не диво, що з заходу йдуть кольоністи.

Підсудний посол Кохан (зізнає далі): Я порівнував нарід з армією, говорив, що мусимо бути карні як військо, але зовсім не для повстання, а для орґанічної праці і боротьби такої, яка нині є можлива. Коли я накликував нарід зєднатись під прапором УНДО для боротьби за кращу долю, то хіба це злочин? Я говорив на вічах, що Сх. Галичина не має прав самоврядування навіть такого, як за Австрії, не має краєвих ні повітових виділів, не має господарських інституцій, державних субсидій і т. д. Я говорив, що доля українського народу лежить в його руках, що уряд ні держава не в силі йому допомогти, хочби хотіли. Коли мені закидають, що я говорив про похід з Києва на Львів, то це було так: Я виступав проти інтернаціоналістичних течій серед українців, доказував, що за Збручем самостійної України нема, що на Харків нема що надіятись, що тільки тоді, як Київ стане столицею української держави та як обєднаємось під національним прапором, то здобудемо кращу долю. В цій промові я мав на меті розбити комуністичний світогляд, як класовий та проповідувати національний світогляд.

Коли я згадував Ірляндію, то тому, що вказував, якто деякі народи боролись за волю сотні літ і що український нарід як цілість не повинен зневірюватись хвилевими невдачами.

Представник староства, почувши слово „Ірляндія", розвязав віче. Загально я говорив про поневолення цілого 40 міліонового народу, а не спеціяльно в Польщі. Щодо положення в Польщі, то я говорив на вічах про кривди українців на полі шкільництва, що ми не маємо університету, семинарій, ґімназій. Акт обвинувачення закидує мені, що я назвав поліцію бандитами, а правдою є, що я назвав бандитами тільки тих поліціянтів і селян, які зруйнували стару церкву в Павловичах, де порубано образи, поломано хрести і т. д. Півголовками я назвав тих поліційних доносчиків, які денунціювали невинних українців перед поліцією.

Щодо закиду, начеб то я сказав на вічу, що Пілсудський обдурив українців 1920 р. і тепер нас гнобить, своїх давних союзників, то я говорив, що українці підчас війни занадто надіялися на чужу поміч, зразу на Австрію, на німців, а потім на Пілсудського 1920 р. і всі надії на чужі держави принесли Україні тільки розчарування і невдачі, тому я закликав числити тільки на власні сили".

Зізнання свідків.

Свідок *Домінік Гасюк*, постерунковий з Рави Руської зізнає, що він передягнувшись в цивільне убрання, щоби його українці не пізнали був на вічу і записував промову посла Кохана. Він потверджує все, що говорить акт обвинувачення: о. Дороцький говорив проповідь, потім казав усім клякнути і присягати, що будуть до остаточности боротись за українську державність. Промова і присяга зворушила людей, що всі плакали.

Оборонець др Старосольський: Чи, як була присяга, ви підіймали також руку до присяги за Україну?

Свідок: Так, я мусів піднести руку.

Д-р Старосольський: То як ви могли записувати слова присяги?

Свідок: Ні, я записував слова присяги.

Д-р Старосольський: Ви зізнавали, що посол Кохан закликав до „оренжней валькі", а чи знаєте, як по українськи слово „оренжни".

Свідок: Я по українськи говорю слабо.

Оборонець д-р Ст. Біляк: Чи посол Кохан говорив виразно про боротьбу якраз проти Польщі?

Свідок: Ні, про Польщу не згадував.

Свід. Адам Кравчик, аґент поліції з Рави Руської памятає, що тільки останнє речення в промові посла К. було небезпечне.

Свід. Петро Новосельський, постерунковий з Угнова складає зізнання повні протирічивостей, твердить, що списував промову посла Кохана, але д-р Шухевич закидає йому, що віче було вечором, отже не міг свідок писати в темноті, тоді Новосельський заявляє, що вміє писати і в темноті, бо до цього привик.

Свідок Ян Добровольський, неграмотний швець з Карова зізнає, що все забув, тямить лише, що посол Кохан називав Польщу бандитом, а уряд чорними круками. Посол Кохан говорив на вічу, що треба боротись не зброєю, а шляхом орґанізованої праці та здобувати автономію, але свідок твердить, що посол, побачивши між публикою поліціянта, зі страху заговорив так тонко.

Оборонці доказують, що посол Кохан не міг бачити поліціянта ні боятись його, бож поліціянт був одягнений по цивільному.

Свідок С. Порніцький, різник з Угнова, складає зізнання, з яких регочеться трибунал, судді і вся публика: Він тямить, що посол Кохан в промові порівнював Польщу до ворони, яка дзьобає українське стерво, що польський уряд колись буде слухати українського уряду, та що польський уряд опиниться під Україною. На запит предсідника трибуналу, чи посол не говорив, яким способом той польський уряд опиниться під Україною, свідок не знає, що відповісти.

Оборонці д-р Старосольський, д-р Шухевич і д-р Біляк ставлять кілька питань, випитуючи між іншим, чи міг би український посол порівнювати український нарід зі стервом, свідок відповідає: „На вічу можна говорити як кому хочеться і що кому хочеться.

Д-р Старосольський: Видно, що не вільно, бо якби було вільно все говорити, то не булоб нинішнього процесу.

Свідок М. Доневич, екзекутор, який випадково попав на віче в Карові, потверджує все, що закидає акт обвинувачення.

Розправу провадить надрад. Ягодзінський, прокуратором суддя Ліпш. На салі публики не багато, між нею мати і жінка підсудного посла Кохана

—о—

СПОРТ

НОВИЙ ВИДІЛ СПОРТ. Т-ВА „УКРАЇНА“.

На Загальних Зборах Спорт. Т-ва „Україна“ у Львові, що відбулися в неділю, 15. ц. м. вибра- но новий Виділ Т-ва в такому складі: дир. Мих. Лазорко — голова, Евген Чучман і Орест Рад- ловський — заступники голови, Евген Бирчак — секретар, Роман Ластовецький — скарбник, Омелян Верхола — господар; виділові: о. Теодор Попель, п. Тимотей Білостоцький і дир. Евстахій Нагірний; заступники: д-р Михайло Войтович. д-р Ігор Федів і п. Степан Конашевич. Контрольна Комісія: дир. Ярослав Колтунюк, проф. Антін Коваликсько і дир. Олександер Костик. Лікар Т-ва: д-р Саламанчук.

Про самі Збори подамо ширшу згадку в най- ближчих днях.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ УССК-у.

Управа УССК-у, як секції Т-ва Прихильни- ків Освіти, подає до відома, що лещетарські зма- гання в бігу на 18 км. за мистецтво українського студента відбудуться у Львові дня 22. II. 1931 р. Участь у змаганнях можуть брати українці сту- денти всіх високих шкіл. Збірка змагунів дня 22. II. 1931. в год. 9—9.15 на кінцевім перестанку 10-ки на Замарстинові. Початок змагань в год. 9.30. Для змагунів, які не брали цього року уча- сти у змаганнях в зимовім сезоні, відбудуться лікарські оглядини в суботу 21. II. 1931 в год. 19-ій в Авлі Акад. Дому при вул. Супінського 21. Зголошення приймає тов. Рак Я. кожного дня від год. 13. до 14. у Студентській Харчівні. На випадок невідповідної погоди змагання відбу- дуться в тиждень пізніше.

——o——

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Павло Кернякевич, секретар староства в Станиславові, упокоївся після короткої недуги дня 7. лютого ц. р. Похорони відбулися дня 9. лютого. В. Й. П.!

О. Матій Попович, парох Павлова, радехів- ського деканату, упокоївся в Бозі дня 8. люто- го ц. р. в 72-ім році життя і в 46-ім році священ- ства. Похорони відбулися дня 11. лютого ц. р. З Покійним зійшов у могилу один із кращих типів нашого духовенства. Походженням і спо- рідненням звязаний зі старою українською свя- щеничою ріднею, умів він у своїй родині, това- ристві і своїй парохії зберегти ясні патріярхаль- ні традиції українського душпастиря. В родин- ному житті небуденно примірний муж і батько, в товариському людина високої культури, в душпастирській праці тихий, але ревний, добрий і лагідний та цілою душею відданий свому зав- данню, був він для всіх, що його знали, ясним сонцем серед нинішніх твердих обставин. За 40 літ своєї душпастирської праці в Павлові і Ста- нині виховав він своїх парохіян на добрих і кар- них громадян, за його почином повстали там і розвиваються всі наші сільські народні уста- нови, в яких майже до самої смерти був провід- ником і душею. Останні сумні осінні події не ли- шили і його хати й були безпосередньою при- чиною, що сильного ще духа перемогло немічне вже тіло. Похорони покійного праведника при участи 17 священиків під проводом лопатин- ського декана о. Хавалки та його учнів і вихо- ванків о. сов. Рудя зі Львова й о. сов. Ковалюка зі Скнилова, та непроглядної юрби народу з ріж- них сіл повіту, були доказом тої великої поша- ни й любови, якою тішився в цілому повіті По- кійний. — В. Й. П.!

Виказ жертв

на будову шпиталю ім. Митр. Андрея.

Виказ 20.

Зложили: 4450 зол. Банк в Шікаго, 505 зол. Стрі- лиський дек., 393 зол. Теребовельський дек., 255 зол Жидачівський дек., 243 зол. пар. Новосілка, 275 зол. пар. Пониква, 227 зол. Залозецький дек., 162 зол. пар. Кро- пивник, 228 зол. збірка Мих. Гаврищка, 122 зол. Грима- лівський дек., 150 зол. пар. Васючин, по 100 зол.: Лопа- тинський дек., пар. Озірна, О. Левицька і С-ка, д-р Де- нис Зарицький і Яблонівський дек., 83 зол. пар. Мужи- лів, 73 зол. пар. Скнилів, 75 зол. пар. Кропивник, по 58 зол.: пар. Підгородці і Підгірці, по 52 зол.: Козлівський дек. і пар. Августівка, по 51 зол.: пар. Тухолька і о. Т. Депутат-Селечів, по 50 зол.: пар. Рудно, Витків Старий Галицький дек. і д-р Сірко, Броди, по 49 зол.: Рожнітів- ський дек. і пар. Олесько, 42 зол. пар. Олесько, 40 зол пар. Білявці, 32 зол. пар. Бібрка, по 30 зол.: Просвіта Зборів і д-р В. Пирило, Перемишль, по 25 зол.: коопера- тива Золочів, пар. Пиняки, П. і Ол. Харковий, Стрий- ський дек. і о. Ол. Лазечко, Дальова, по 20 зол.: пар. Бібщани, д-р Рожанковський, Калуш, І. Бобняк, Львів, о. В. Дмитрасевич, Перемишль, пар. Риботичі, д-р Ві- тошинський, Перемишль, пар. Боложинів і о. Перхач, Перемишль, 16 зол. пар. Сороки, по 15 зол: о. І. Перве- нець, Тормова Гор. і пар. Стебник, 13 зол. пар. Вищенка Вел., 11 зол. пар. Волоське Село, по 10 зол.: пар. Балу- чин, Рокитно, Збора, П. Рогатинський, о. Л. Несторо- вич, Перемишль, пар. Дзібулки, Збараж, Просвіта Дахнів і „Пишилосьць“ Львів, 9 зол. д-р Т. Мисюк, по 8 зол.: пар. Барилів і „Надія“ Воля Шк., по 6 зол.: церква Гаї Дітковецькі і пар. Олексичі, по 5 зол.: о. К. Домбчев- ський, Бриза, Т. Перейма, Смереківець, д-р Свідерський, Білий Камінь, о. Жарський, Устрики, А. Прислопський, Красне, о. І. Ткачук, Доргошів, о. Фацієвич, Лучиця, пар. Солонка, Лопе, Кальниця, І. Барбат, о. С. Корнова, Ла- бова і о. Булин, Дубно, по 4 зол.: пар. Чолгани, о. До- брянський, Волосянка, Арламівська Воля і пар. Фірлеїв- ка, по 3 зол.: пар. Завалів, Барилів, Дітківці, Помико- вичі Малі і Л. Малко, Гора, по 2 зол.: пар. Чолгани, Ми- колаїв к. Гаїв, Берлоги, о. Мисисик Л., пар. Деревляни, Белзець і Ос. Копитко, Ходорів, дрібні датки 3 зол.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почто- вими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 18. лютого, година 7·30 веч. „Мадам Батерфляй“.

Четвер, 19 лютого, година 7·30 веч. „Лялька“, оперета (премієра).

Пятниця, 20. лютого, година 7·30 веч. „Японський театр“.

Субота, 21. лютого, година 3·30 попол. і 7·30 веч. „Японський театр“.

Неділя, 22. лютого, година 3·30 попол. і 7·30 веч. „Японський театр“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Середа, 18. лютого, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим“.

Четвер, 19. лютого, година 7·30 веч „Як стати багатим і щасливим“.

Пятниця, 20. лютого, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим“.

Субота, 21. лютого, година 7·30 веч. „Як стати багатим і щасливим“.

Малий Міський Театр:

Середа, 18. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна“.

Четвер, 19. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна“.

Пятниця, 20. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна“.

Субота, 21. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Жінка з бруку“.

КОЛЬОСЕЙ: „Життя починається завтра“ (Бенкрофт). „Щораз скорше“ (Гар. Льойд).

ЛЕВ: Звукова фільма: „Тайна лівунини“ (Гарі Піль).

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Король Парижа“ (Іван Петрович).

ОАЗА: Звукова фільма: „Тройка“.

ПАЛЯС: Звукова фільма в чеській мові „Цісарсько - королівський фельдмаршал“ (Власта Буріян).

ПАН: „Динаміт“.

ПАСАЖ: „Безробітний Чаплін“. „Новітні Юдита та Гольоферн“.

ПРОМІНЬ: „Християна“.

ФАТАМОРГАНА: „Вальс кохання“. — „Заборонені години“.

ХИМЕРА: „Паперовий коханок“.

СТИЛЕВЕ: „Анна Кареніна“ (Ґрета Ґарбо, Дж. Гільберт)

УПІХА: „Шпіон на царському дворі“.

Програма радіо.

Середа 18. II. 1931.

Варшава (1411,7) 18·15 Програма для наймолодших. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·35 „Сельський цирульник“. **Берлін** (419) 16·30 Капеля Вальса. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (4366,2) 20·00 Концерт. **Відень** (516,3) 15·25 Капеля Вінтерніца. **Будапешт** (550,5) 19·50 Балалайкова орхестра. **Харків** (937,5) 19·00 Українська музика.

Четвер 19. II. 1931.

Варшава (1411,7) 12·35 17·45. 20·00 Концерт 21·30 Авдиція. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·00 Фінляндські композитори, 19·00 Спів. 19·45 Гельмі Сірен Спів. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Рим** (441,2) 21·05 Концерт. **Відень** (516,3) Концерт симф. орхестри. **Будапешт** (550,5) 20·00 Мадяр- ські пісні. **Харків** (937,5) 15·00, 19·00, 20·00 Концерт, 21·15 Ґр. плити. **Ленінград** (1000) 14·00, 15·00, 16·30 Концерт, 18·00 Опера. **Москва** (1481) 18·30 Вечір для села, 20·00 Транс. із Тифлісу. **Міляно** (500,8) 20·30 Симф. концерт, 22·30 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа 18. II. 1931.

12·10 Ґрамофонові плити; 15·00 Трансмісія з Варшави; 16·15 Програма для наймолодших; 17·45 Радіоорхестра з Варшави; 19·40 Трансмісії з Варшави; 20·15 Трансмісії з Вильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Ювилейний конкурс „Червоної Калини“. В 1931 р. минає 10 літ від оснування видавничої кооперативи „Червона Калина“. Щоби краще закріпити в памяти широких кругів читаючого громадянства ці десяті роковини істнування першої української видавничої кооперативи, управа Видавництва вирішила проголосити **Ювилейний премійовий конкурс,** в якому приймуть участь члени кооперативи та постійні покупці видань „Червоної Калини“, які закуплять **Є. Чикаленка: „Щоденник“** памяткову велику книгу, незвичайно цікаву, правдиву сензацію на книгарському ринку. „Щоденник“ Є. Чикаленка, великого громадянина й діяча, обіймає у формі щоденних записок важливі події з українського життя, даючи довгу низку блискучих характеристик осіб, з якими доводилося авторові зустрічатись. Чикаленко є не тільки прекрасним обсерватором життя й людей, але й небуденним стилістом. Читається цей „Щоденник“ як найкращу повість. На конкурсові премії видавництво призначує: 1) 30 нагород по 50— зол. на закупно книжок нашої кооперативи або чужих видавництв після власного вибору для доповнення бібліотеки. 2) 30 нагород, як удіал в кооперативі „Червона Калина“, щоби дати нагоду набувати всі видання „Червоної Калини“ за половину ціни. 3) 30 нагород — заплачена цілорічна передплата „Літописи Червоної Калини“, щоби щасливий учасник конкурсу міг протягом цілого року читати безплатно цей один з найцікавіших українських журналів. 4) 30 нагород — цілорічна передплата „Літературного Наукового Вістника“. 5) 30 нагород — цілорічна передплата „Зиза“. **Ціна „Щоденника“ 14 зол., для членів 7 зол.** 1508 1—3

● 2 УАР УКРАЇНСЬКА АГЕНЦІЯ РЕКЛЯМИ
Львів, Валова ч. 23. І. п. Телефон 6-36.
— переводить пляново — всі роди реклями 1479 2—9

Присилайте передплату!

Хор „Дрогобицький Боян“ улаштовує в Стрию, **дня 19. II. 1931 р. — великий концерт української пісні.** 1454 5—?

Подяка. Вп. Панству Радникам Стефановичам складаємо щиру подяку за дарування нашій „Санаторії“ в Підбужі 340·— зол. — **Виділ Української Захоронки в Дрогобичі.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКАРСЬКО - ЮВІЛЕРСЬКІ роботи виконує найдбайливіше — Домбровскі і Розважевскі — Львів. Академічна 2. ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЯ, СРІБЛО. — Великий вибір. Дешево. Догідні умови. 1447 2—?

СОНЯШНУ КІМНАТУ з цілим утриманням віднайму для одної або двох осіб від 1. березня, Тарновського 86 — партер. 1504 1—2

РОЗВІД І УНЕВАЖНЕННЯ ПОДРУЖА згідно з теперішними польськими законами в опрацьованні Д-ра Елькона Маргулеся, адвоката у Львові. Друге побільшене видання. Книгарня Д-ра Бодека, Львів. 1505 1—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3. 437

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛЬОҐ
Д-р О. Чайковська-Ляхова
ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ 9. II п.
орд. 8—12, 14—18. в нед. і св. 10—12.
1478 2—?

УКРАЇНСЬКІ ОБРАЗИ розкішне париське виконання в красках по 4 зол. штука, — вправлені в рами по 10 зол. разом з пересилкою по 12 зол., а саме: 1) Запорожці Репіна, 2) Вечерниці Репіна, 3) Хрещення України Васнецова, 4) В зимі на санках поручає:
М. Матвійчук. Львів, Бляхарська 8. 1502

НАСІННЯ
ярині, квітові і господарчі з першорядних краєвих і заграничних плянтацій, які мають найвищу силу кільчення — поручає:
ЕДМУНД РІДЛЬ
Склад насіння.
Львів, Рутовського ч. 3.
Подрібні цінники висилаю на бажання
1509 1—5

Таблєтки від болю голови
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
:: „Kogutek-Migreno-Nervosin“ ::
усуває найприкріші болі голови. Жадати в усіх аптиках оригінальних таблеток „KOGUTEK“ **Ґонсецького з Варшави.** В тубці 20 таблеток
1340 5—8

Найвибагливіші одяги для мущин
після найновіших зразків весняного сезону
КОЛПАКИ, РЕВЕРЕНДИ, ПАПІСТИКИ, та ПЛАЩІ для Всеч. Духовенства
виконує солідно і дешево з власних матеріялів відомий абсольвент академії крою — в Штуттгарті і Липську
СТЕЦЬ МИХАЙЛО Львів, Зелена 31.
Замовлення з провінції полагоджую в означ. речинці.
1477 2—3

Радіо-детектори
Апарати і приладдя найдешевше та найдогідніше купиш у фірмі
„Melodja“ Радіовий відділ.
вул. Коперника 5. Телефон 8-59.

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі „Doroteum“, Льва Сапіги 34. Тел. 15—01. Догідні умови. 2361 34—?

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.